

Приказ

монографије под насловом „Јавна безбједност”

Синиша Каран

У издању Факултета безбједносних наука Универзитета у Бањој Луци, почетком 2020. године из штампе је изашла монографија под насловом „Јавна безбједност”, аутора др Драгомира Јовичића и др Гојка Шетке. Монографија је намијењена као основна литература из предмета Јавна безбједност који се изучава на трећој години Факултета безбједносних наука. На овај начин ће материја предмета Јавна безбједност бити обogaћена новом литературом.

Ово научно дјело настало је као круна њиховог заједничког вишегодишњег научног и академског рада. Овим приказом желимо представити научно дјело под насловом „Јавна безбједност” аутора др Драгомира Јовичића и др Гојка Шетке. Ријеч је о једном научном дјелу, монографији, настало из пера врских универзитетских професора који, поред тога, имају и велико, драгоцјено практично искуство радећи на пословима из ове области, чиме дају овом раду непроцјењиву вриједност споја теоријског приступа и праксе. Монографија је писана разумљивим, јасним језиком и стилем у коју је уткано немало знање и искуство аутора, тако да ће свако ко буде читао ово дјело осјетити задовољство споја сазнања теорије и практичне вриједности.

Истовремено, издавањем ове монографије је и остварен циљ Факултета безбједносних наука који се односи на стално иновирање властитог наставног програма, са јасним задатком да се омогући студентима боље разумијевање појмовног и садржинског објашњења јавне безбједности, а посебно неких опших питања која се тичу јавне безбједности.

С обзиром на све истакнуто, била је и потпуно јасна и сасвим неспорна потреба за једним оваквим радом који садржински посматрано у цјелини обрађује материју на јасан, систематичан, свеобухватан и логички консекуентан начин. Посебно је значајно да су аутори, пошто се ради о материјалу који обухвата више различитих категорија, имајући у виду значај појединих од њих, пронашли праву мјеру обима рукописа, како у цјелини, тако и у појединим сегментима. При томе се, наравно, руководећи наставним планом и програмом Факултета безбједносних наука Универзитета у Бањој Луци, односно, фондом часова предвиђеним за поједине тематске цјелине и методске јединице у оквиру њих.

Монографија прати основне програмске и концептуалне основе предмета Јавна безбједност и прилагођен је наставном плану и програму студијског програма. Полазећи од утврђеног обима, садржаја и циљева

наставног предмета, аутори су сачинили заокружен, цјеловит и употребљив извор наставног предмета под називом Јавна безбједност. Сама концепција, структура, систем и метод излагања монографије су и постављени на начин да се олакша рад студентима у савладавању градива за припремање испита из истоименог предмета. На овај начин, кроз ову литературу, у потпуности и систематски је обрађена проблематика јавне безбједности према високим научним критеријумима образовне праксе.

Монографија је писана јасним и разумљивим језиком те на свеобухватан и примјерен начин објашњава област јавне безбједности, а састоји се од једанаест поглавља која су логично поредана, тако да представљају складну јединствену цјелину.

Уводни дио се односи на појмовно и садржинско објашњење јавне безбједности те говори о предмету изучавања јавне безбједности. У овом дијелу се разматрају нека општа питања која се тичу јавне безбједности. Поред наведеног, у овом дијелу се говори о односу јавне безбједности и других наставно-научних дисциплина.

У другом дијелу се говори о појму, значају и садржају јавне безбједности. Аутори кроз овај дио елаборирају опште појмове о безбједности, а говоре и о појмовном одређењу безбједности. Након ових разматрања, говоре јасно о настанку и историјском развоју јавне безбједности. Поглавље се завршава са разматрањем улоге и значаја јавне безбједности у систему безбједности.

Трећи дио монографије се односи на систем јавне безбједности, гдје се прво говори о појму, елементима и карактеристикама система јавне безбједности. Посебна пажња је посвећена субјектима који се налазе у систему јавне безбједности. Прије свега, говори се о положају и надлежностима основних субјеката у систему јавне безбједности Републике Српске. На јасан начин се одређују основни субјекти који чине овај систем и прецизно се одређује њихова улога и надлежности. Након тога, одређује се положај и надлежности осталих субјеката који партиципирају у систему јавне безбједности Републике Српске. У погледу осталих субјеката система безбједности се говори о улози коју имају државни органи и органи локалне самоуправе, комуналне полиције и улози грађана.

Четврти дио монографије бави се групама и врстама послова јавне безбједности, тачније оперативно-стручним пословима, што је врло значајно јер су ријетке публикације које имају свеобухватан приступ тој области. Цјелокупна област је обрађена у складу са важећим законским и подзаконским прописима који важе у Републици Српској. Овај дио је обухватио све оперативно-стручне послове који се у оквиру јавне безбједности обављају на територији Републике Српске и чијим се вршењем директно утиче на стање јавне безбједности.

У петом дијелу обрађени су управни унутрашњи послови гдје су појашњени основни појмови, дефинисан појам инспекцијског надзора, а објашњен је и поступак, организација и методологија вршења инспекцијског

надзора у полицији Републике Српске, као и поступање након извршеног надзора. У склопу ове области, обрађен је на једноставан и јасан начин лични статус грађана, прије свега, евидентирање и контрола пребивалишта и боравишта, издавање личних и путних исправа, што свакако представља значајну расправу за актуелни тренутак у коме се налази јавна безбједност у Републици Српској.

Шести дио ове монографије представља један од најзначајнијих дијелова у погледу јавне безбједности, пошто говори о начину рада полиције јавне безбједности. Свима је јасно да без ефикасног поступања полиције и успјешног вршења њених послова у пракси, тешко можемо очекивати повољно стање јавне безбједности. Имајући ово у виду, аутори су у овом дијелу пажњу посветили начину остваривања активности полиције јавне безбједности, као и начину обављања оперативно-стручних послова. У монографији је на примјерен и једноставан начин описана превентивна и репресивна дјелатност полиције, као и превентивна контрола полиције. У овом дијелу дефинисане су полицијске мјере и радње, а, након тога, систематски обрађене и логично је успостављена веза између њих и јавне безбједности. У оквиру ове области, било је ријечи о полицијским овлашћењима, јер практично она и јесу механизам за остваривање јавне безбједности, а било је ријечи о доприносу сталног дежурства, оперативног рада и асистенција полиције јавној безбједности.

У седмој области, аутори по први пут у литератури успостављају везу између безбједносне културе и јавне безбједности на узрочно-последичан начин. Након појмовног одређења безбједносне културе, говори се о основним факторима безбједносне културе, култури живљења и на крају се говори о утицају безбједносне културе на јавну безбједност.

Осма област ове монографије нам говори о односу полиције и јавности. Аутори су појаснили сврху односа и јавности што је битно за профил студентата којима је првенствено ова монографија и намијењена. Такође, у овој области се говори о односу полиције и институцијализоване јавности, као и обуци полиције за односе са јавношћу. Аутори, такође, правилно перцепирају актуелност односа полиције и јавности те говоре о односу полицајца, као појединца, и јавности. Пажња је посвећена и представљању полиције у јавности те принципу рада полиције јавне безбједности у демократској држави.

Као што нам је свима познато, у савременим условима рад полиције се остварује у интеракцији са јавношћу па су аутори, оправдано, своју пажњу у деветом поглављу посветили психолошким аспектима односа полиције и јавности. У овој области се говори о изузетно значајним и актуелним питањима која се првенствено односе на ауторитет полицијског службеника, медијима као фактору ставова о полицији, проблемима понашања појединих полицијских службеника (њиховом непрофесионалном односу на основу кога грађани могу формирати негативно мишљење о полицији), као и важној чињеници која говори о јавности у очима полиције.

Како је полицијски рад немогуће независно посматрати од интеракције и сарадње са важним факторима који имају своју улогу у остваривању јавне безбједности, аутори се у десетом поглављу баве међусобним односом и сарадњом полиције са другим државним органима. Прије свега, говори се о односу државе и полиције, а потом и односу полиције са јавним тужилаштвом и судовима. Узимајући у обзир све факторе и чиниоце система безбједности Републике Српске и Босне и Херцеговине, у овој области се говори и сарадњи полиције са Обавјештајно-безбједносном агенцијом БиХ, као и сарадњи са комуналном полицијом и органима локалне самоуправе. Ова област нам показује да су аутори систематично приступили изради ове монографије и да су се трудили да апсолвирају све аспекте и чиниоце који могу имати утицај на јавну безбједност Републике Српске.

Посебан значај и вриједност ове монографије се састоји у томе што је ово риједак рукопис у Републици Српској који на свеобухватан начин, прилагођен актуелним законским и подзаконским прописима, говори о јавној безбједности. Управо актуелност и систематичност ове монографије чини је препоручљивом и употребљивом за академско и стручно усавршавање.

У методолошком смислу, рукопис чини комбинација научних сазнања и практичних искустава аутора из области јавне безбједности па је, с те стране, у потпуности коректан, без примједби. Коришћена литература је адекватна и одговара сврси рукописа, а њено коришћење (цитирање) је исправно и коректно.

На основу свега изнесеног, сматрамо да ће ова монографија под насловом „Јавна безбједност”, аутора др Драгомира Јовичића и др Гојка Шетке попунити значајну празнину која постоји у Републици Српској и Босни и Херцеговини, када је у питању јавна безбједност, чиме ће такође попунити празнину која у овој области већ дуго година постоји и помоћи студентима да се упознају са проблемима и изазовима у овој области њиховог школовања.